

Tunnuslukujen hyödyntäminen hoitotyön johtamisessa keskussairaala- sairaanhoitopiirissä

VeTe- loppuseminaari Tampere-talo 6.9.2011

**Piia Astila-Ketonen,
projektisuunnittelija, TtM
Satakunnan sairaanhoitopiiri**

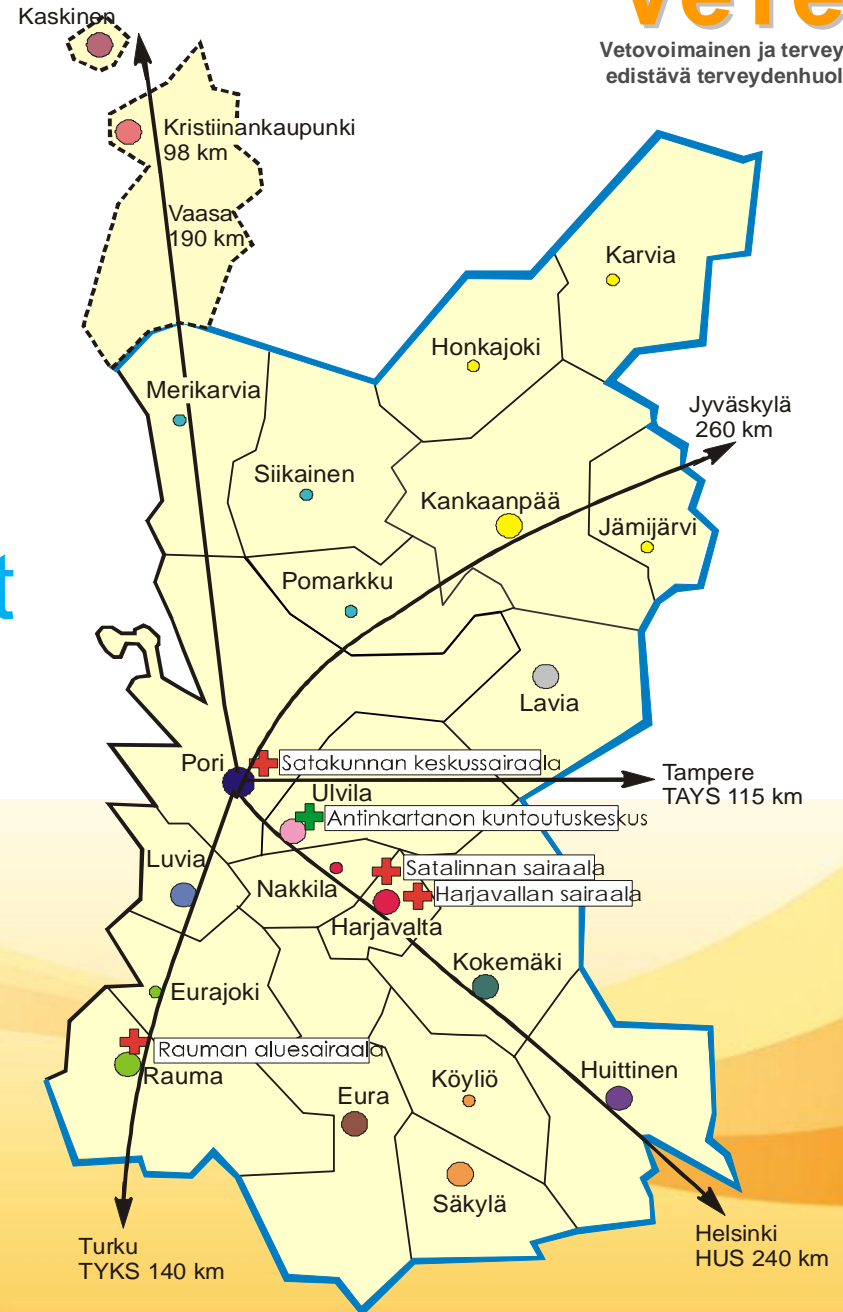
8.9.2011

Esityksen sisältö:

- Satakunnan sairaanhoitopiirin esittely
- Yleistä osahankkeen tavoitteista
- Yleistä tunnuslukukeräyksestä
- Vuodeosastotunnusluvut Satakunnan sairaanhoitopiirissä
- Poliklinikkatunnusluvut Satakunnan sairaanhoitopiirissä
- Tunnusluvut ja hoitotyön johtaminen

Satakunnan sairaanhoitopiirin toimialue ja toimipisteet sekä jäsenkunnat 1.1.2011 -

Satakunnan sairaanhoitopiiri

Vuosi 2010	Satakunnan sairaanhoitopiiri
Toimintakulut milj. €	263,8
Lähetteitä	78254
Avohoitokäyntejä	335 575
Hoitajaksoja	35 398
Lääkäreitä (ei sisälly sosiaalipalvelujen henkilökuntaa)	291
Hoitohenkilökuntaa (ei sisälly sosiaalipalvelujen henkilökuntaa)	1817
Henkilökuntaa kaikkiaan	3708

VeTeHH-osahankkeen tausta ja tarkoitus

- Riittävä, osaava ja työssä viihtyvä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on palvelujärjestelmän toimivuuden kannalta keskeinen tekijä
- Hankkeen tarkoituksena on tuottaa valtakunnallisesti yhteneviin tunnuslukuihin perustuvaa tietoa hoitotyön henkilöstövoimavaroja koskevien päätösten perustaksi
- Kansallisessa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelmassa (KASTE) on palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja saatavuuden parantaminen yksi kolmesta keskeisestä tavoitteesta
- Myös terveydenhuoltolaissa (STM) painotetaan terveydenhuollon henkilöstömäärän ja -rakenteen merkitystä palveluiden laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi

Tavoitteet

- Liittyvät Kaste-ohjelman toimenpiteeseen 14, henkilöstön saatavuuden, riittävyden ja sitoutumisen turvaaminen
- Lisäksi tuotetaan tunnuslukuja joita on mahdollista hyödyntää myös Kaste-ohjelman toimenpiteessä 18 , johtamiskäytäntöjen uudistaminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen
- Määrittää hoitohenkilöstön mitoitukseen soveltuvat tietojärjestelmäpohjaiset tunnusluvut kansallisiksi indikaattoreiksi
- Määrittää (tuottaa, testata, arvioida) kansalliset hoitotyön tulostunnusluvut kansallisiksi indikaattoreiksi
- Rakenteiden kehittäminen päätösten tuen välineiden tuottamiseen sekä menetelmien arvioinnin ja mittaamisen toteuttamiseen
- Hoitotyön johtajien kouluttaminen käyttämään tunnuslukuja toiminnan suunnittelussa ja tuloksen arvioinnissa
- Ammattiryhmien toimenkuvien ja tukipalvelujen kehittäminen

Tarvitaan uusia työvälineitä

- Muuttuva sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö edellyttää hyvää johtamista ja toimenpiteitä sekä tietopohjan kehittämistä. Näillä turvataan tarkoituksenmukainen henkilöstörakenne ja henkilöstön jaksaminen muutoksessa
- Henkilöstövoimavarojen menestyksellinen johtaminen edellyttää tehokkaita työvälineitä suunnitteluun. Tätä varten tarvitaan ajantasaista ja monipuolista tietoa
- Viimeisen kymmenen vuoden aikana on raportoitu kansainvälistä ja kansallista tutkimusnäyttöä hoitotyön henkilöstövoimavarojen merkityksestä potilashoidon turvallisuuteen ja tuloksellisuuteen, henkilöstön työhyvinvointiin sekä organisaation perustehtävän toteutumiseen
- Tavoitteena on lisätä hoitotyön henkilöstövoimavarapäätösten läpinäkyvyyttä ja näyttöönperustuvuutta terveydenhuollossa. Tämä mahdollistaa hoitotyön vaikuttavuuden seurannan toimintayksikkö-, organisaatio- ja valtakunnan tasolla.

Satakunnan sairaanhoitopiirissä

- Kehittämistehtäväksi valikoitui polikliinisen toiminnan kehittäminen neurologisella ja kirurgisella poliklinikalla
- Polikliinisten toimintojen ryhmittelyn tulos:
 1. Lääkärin vastaanotto
 2. Asiantuntijavastaanotto (sh, ft, lvm jne)
 3. Puhelinkonsultaatio
 4. Hoitovastaanotto / toimenpidevastaanotto
- Neurologian ja kirurgian poliklinikoiden erikoispoliklinikoiden toimintojen avaaminen hoitotyön näkökulmasta

Tunnuslukujen kerääminen valtakunnallisesti organisaatioittain vuodelta 2009

- Vuodeosastotunnusluvut
 - 15 somaattista vuodeosastoa
- Poliklinikkatunnusluvut
 - 12 somaattista poliklinikkaa
- Työläs prosessi; onnistui hyvin organisaatiossa siltä osin kun oli saatavissa tunnuslukuja (ei mukana hoitoisuuslukuja)
- Yhteistyössä mukana hoitotyön johto, tietohallinto, työterveyshuolto, potilasturvallisuushanke, hygieniayksikkö, siivousyksikkö ja sairaala-apteekki

HOITOTYÖN HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN HALLINTA (VeTeHH)

Satakunnan sairaanhoitopiirin somaattiset vuodeosastot, jotka mukana tunnuslukukeräyksessä

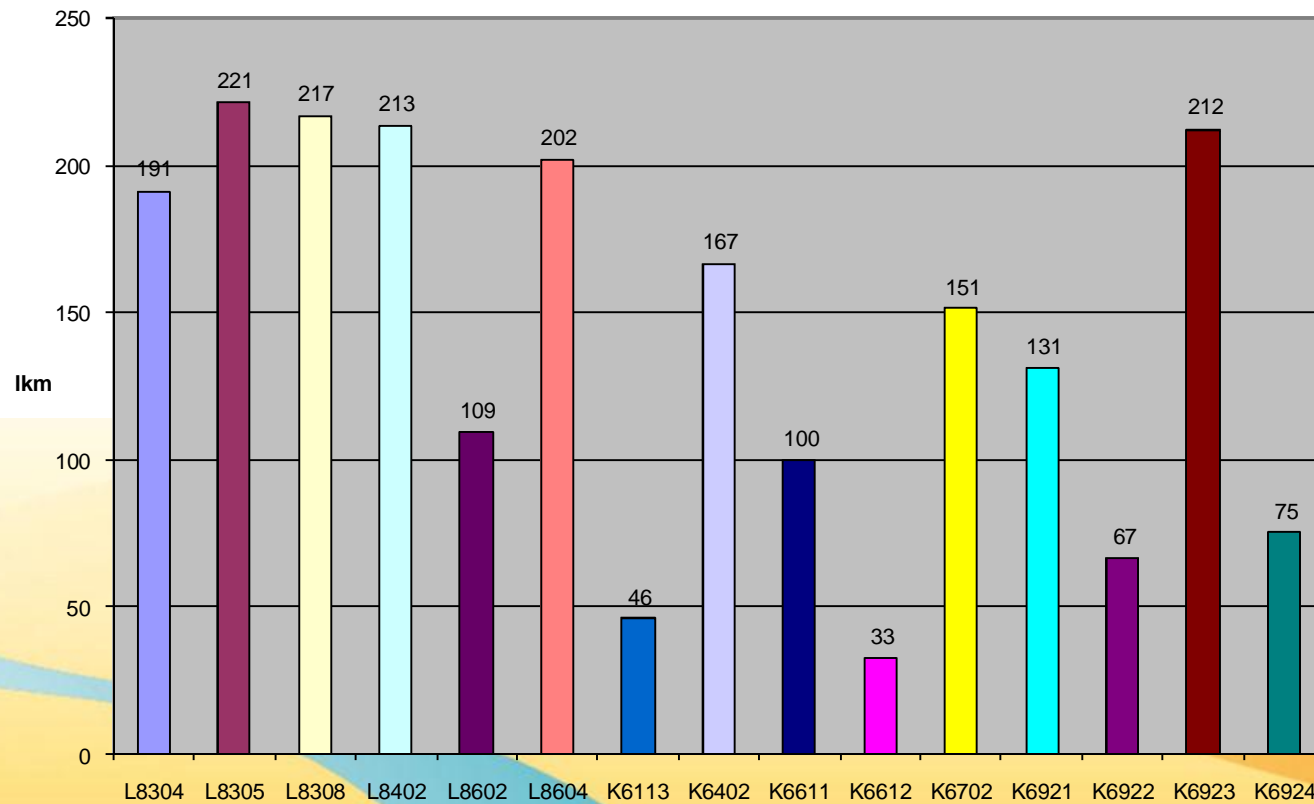
Osaston koodi	Osaston nimi	Huomioitavaa	Viralliset sairaansijat
L8304	kirurgian osasto, B3 (vatsa)		32
L8305	kirurgian osasto, N2A (urologia, verisuonikirurgia)	taustaosasto A 2:n sulkujen aikana	31
L8308	kirurgian osasto, N2B (ortopedia)		34
L8402	Korva-, nenä- ja kurkkutautien osasto, A2	HaSuLe ja silmäosaston tarv. vp:t	20 (10 korvat./4 lastenkir./2 silmät./2 ki./2hammassl)
L8602	naistentautien osasto, S1		15
L8604	synnytysvuodeosasto, S0		25
K6113	fysiatrian vuodeosasto		40
K6402	keuhkosairauksien vuodeosasto, AB4	A4 uniyksikkö, B4 vuodeosasto + pkl	25 + 5
K6611	lastentautien osasto, L1A (infektio)		13
K6612	lastentautien osasto, L1B (teho, tarkkailu)		8 + 6
K6702	neurologian vuodeosasto, M1 (1 ihopaikka)		19 + 1
K6921	sisätautien vuodeosasto, M3 (gastroenterologia, munuaispot.)		27
K6922	sisätautien vuodeosasto, A5 (infektio + eristys, 2 geriatria)		15
K6923	sisätautien vuodeosasto, M4, (sydän)		27
K6924	sisätautien vuodeosasto, A6, (hematologia)	+ pkltoimintaa	20

Hoitojaksojen lukumäärä

- Hoitojaksojen keskimääräiseen lukumäärään vaikuttaa olennaisesti osaston luonne ja koko sekä toiminta-alue

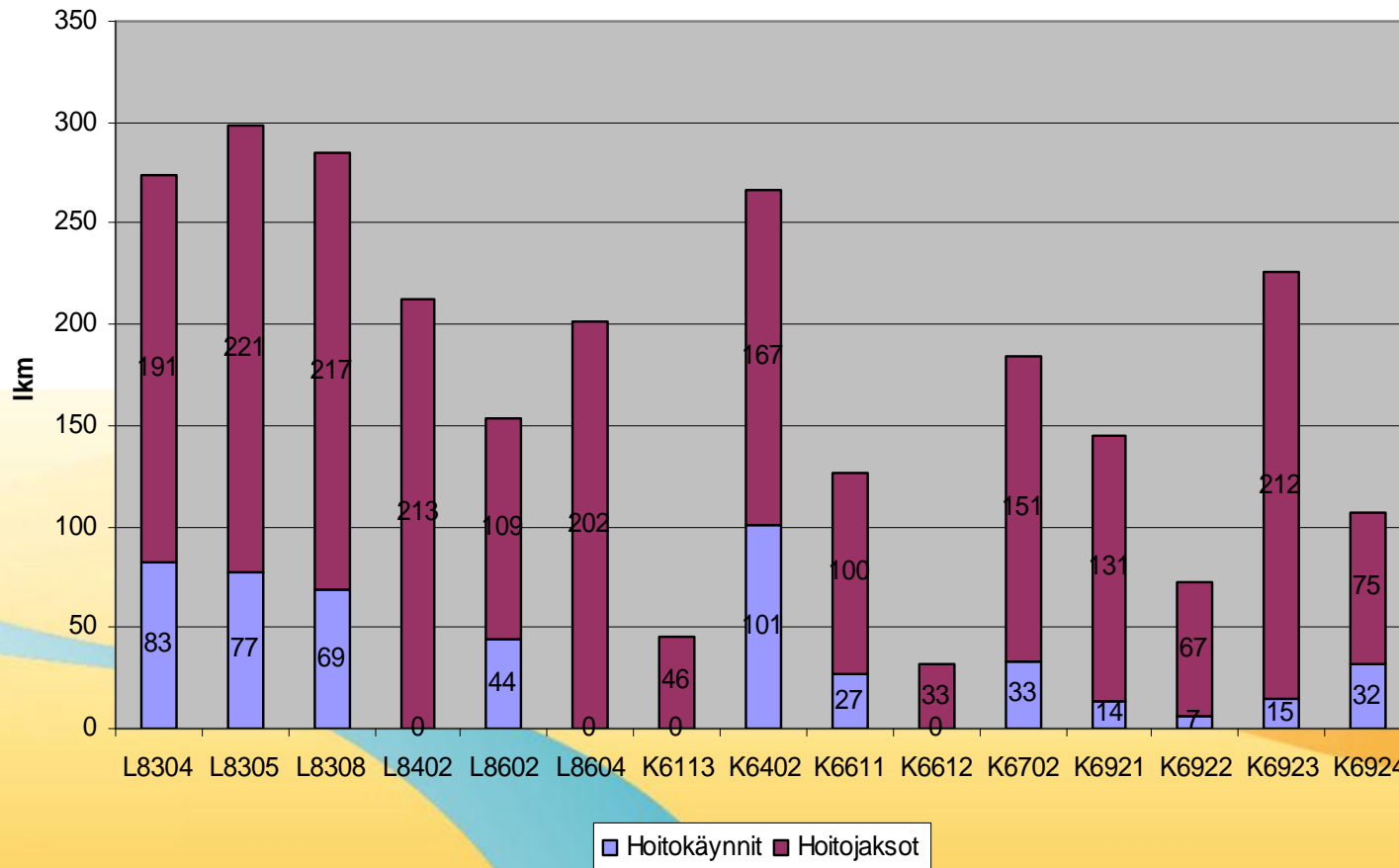
Hoitojaksojen lukumäärä

Potilasmäärä

- Osastojen kirjaamiskäytännöistä johtuen luvut eivät kuvaa todellisia potilasmääriä
- Osassa osastoista kirjataan vain kuntalaskutetut käynnit
- Näiden lukujen mukaan, oli potilaita hoidettu eniten syyskuussa ja vähiten kesäkuussa

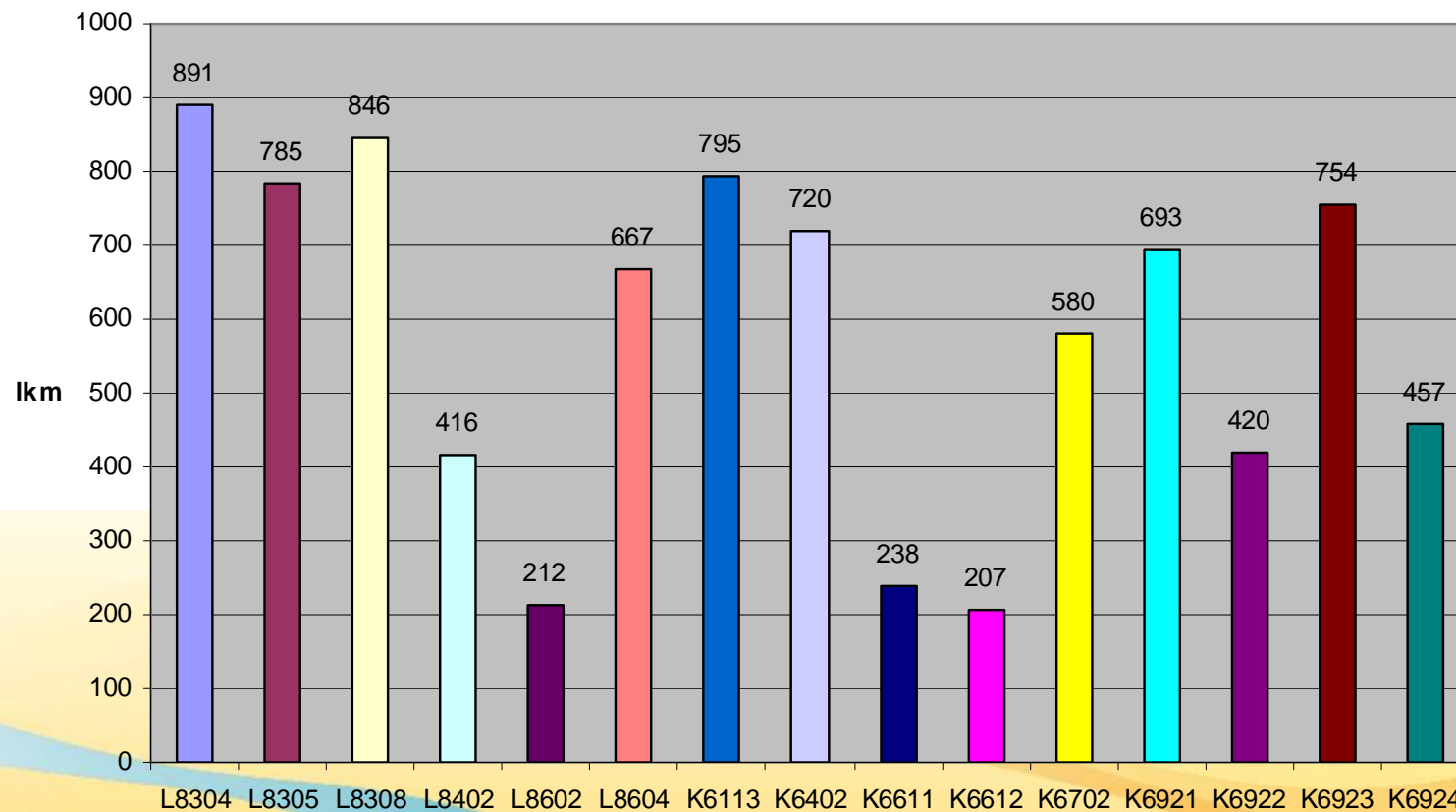
Potilasmäärä (Hoitojaksojen ja hoitokäyntien keskimääräiset määrät / kk / osasto)

Nettohoitopäivät

- Osastojen luonne vaikuttaa; esim. operatiivisella toimialueella elektiivisten leikkausten määrä
- Organisaatiossa oli saatavissa vain tiedot nettohoitopäivistä (hoitopäivien lukumäärä ilman kotiinlähtöpäivää)

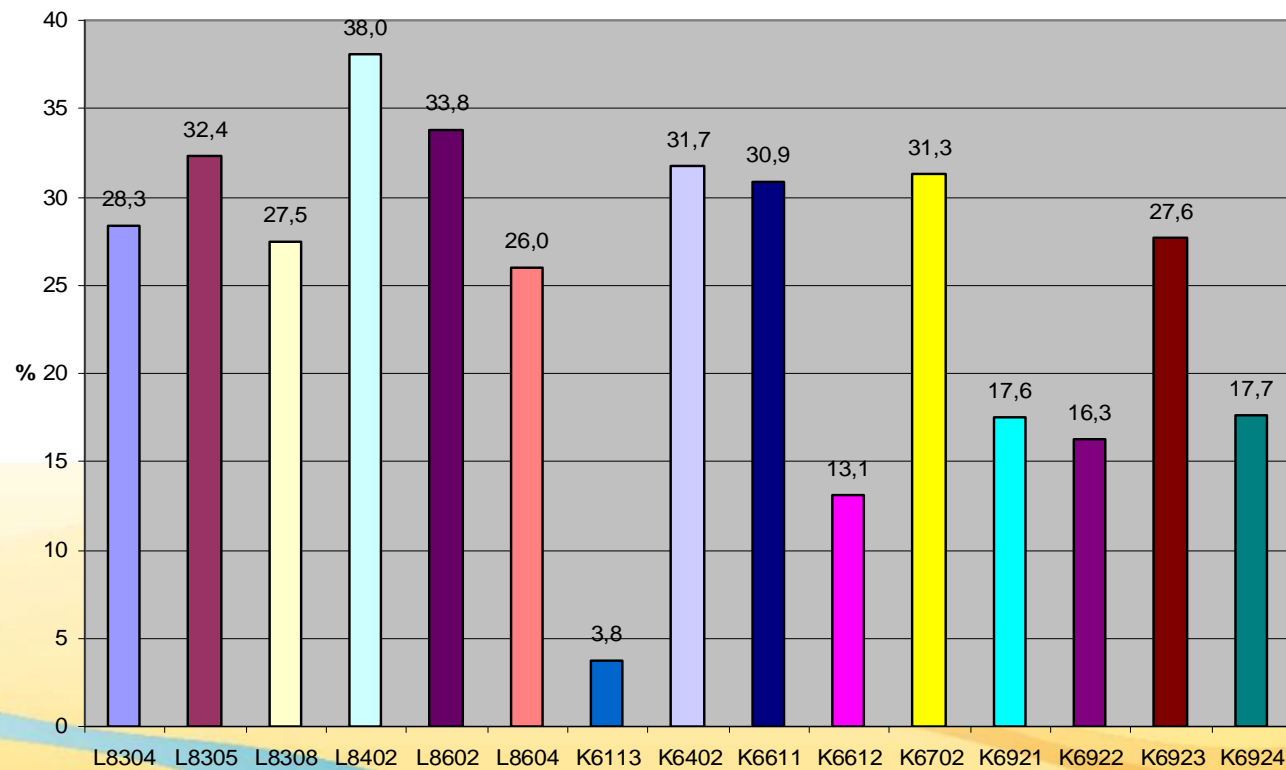
Nettohoitopäivät

Potilasvaihtuvuus

- Potilasvaihtuvuudella tarkoitetaan potilasmäärän ja kuukauden sairaansijojen lukumäärän jakotulosta
- Mitä suurempi luku on, sitä lyhyemmän aikaa potilas on hoitojaksolla
- Esim. neurologian vuodeosastolla vaihtuvuuden lukuarvo on 31,3 % eli 31,3% sairaansijoista sai uuden potilaan päivittäin

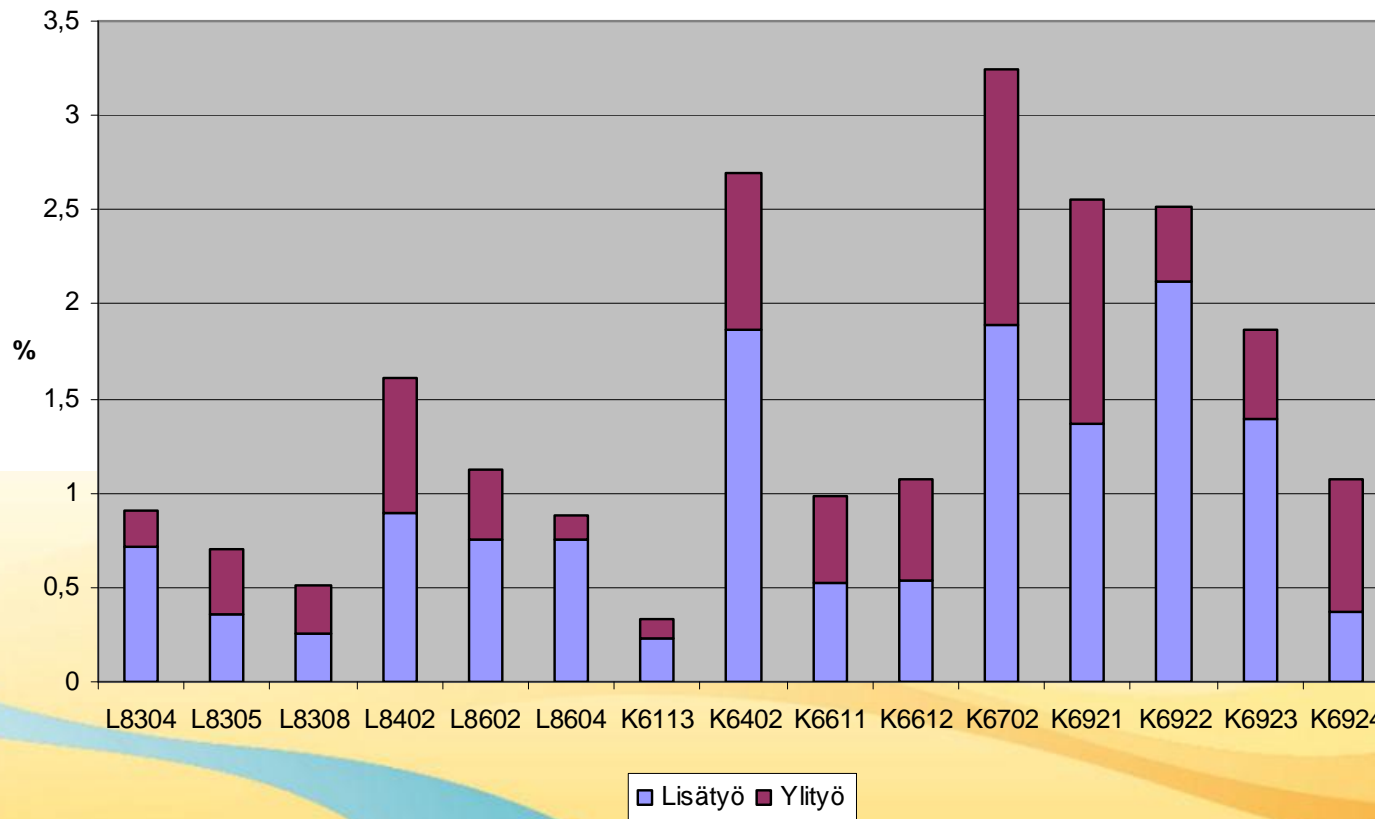
Potilasvaihtuvuus

Lisä- ja ylitöiden prosenttiosuus hoitohenkilöstön nettotyötunneista

- Antaa tärkeää vertailutietoa osaston työvuorosuunnitteluun
- Selkeä yhteys esim. osaston kuormitusprosenttiin
- Osa-aikaisten työpanos

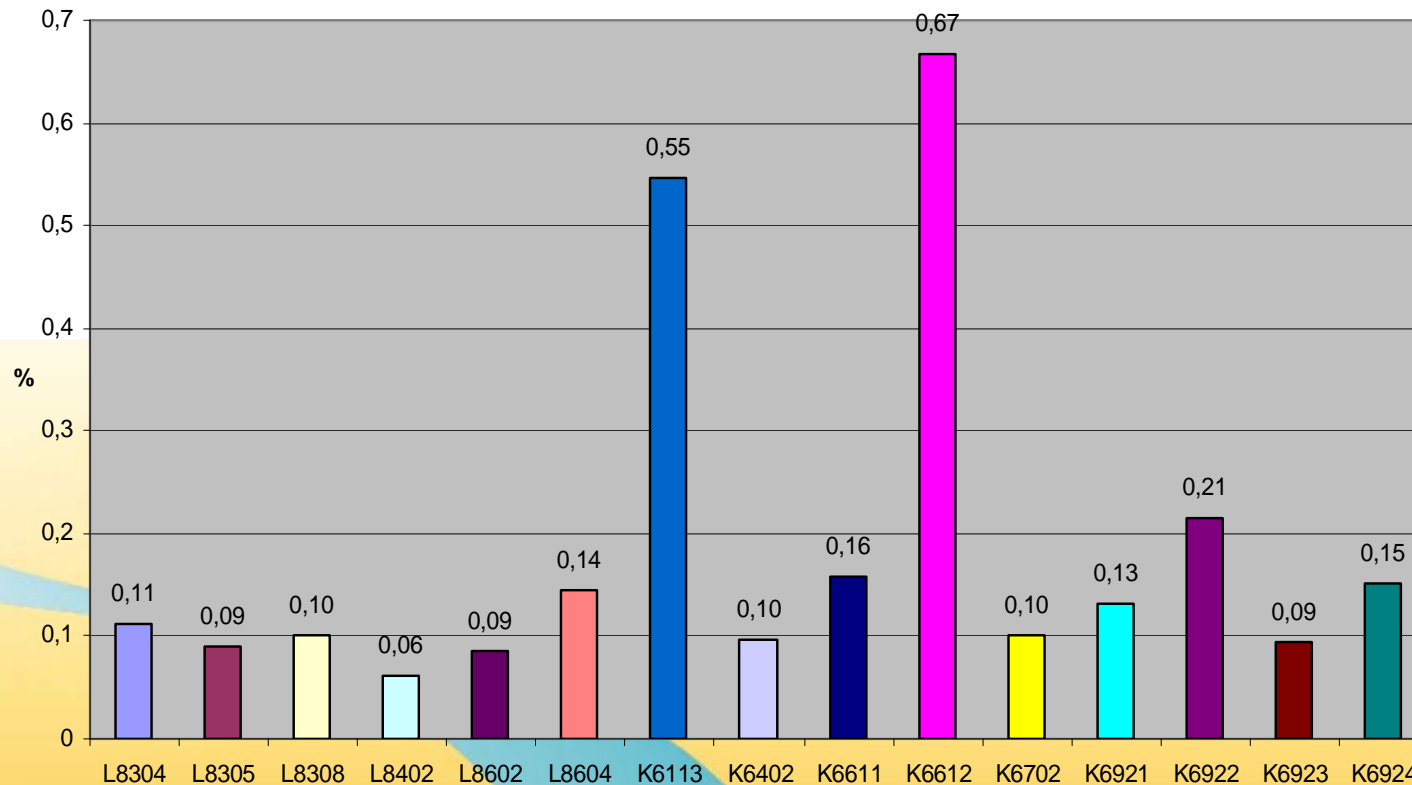
Lisä- ja ylitöiden prosenttiosuus hoitohenkilöstön nettotyötunneista

Yhden potilaan saama hoitotyön keskimääräinen työpanos hoitojaksoa tai käyntiä kohden

- Kuvaa hyvin yksikön luonnetta ja osaston rytmiä – osaston oma laatumittari
- Esim. fysiatrian osastolla ja lastentautien teholla on pitkät hoitojaksot ja yhteen potilaaseen panostetaan suhteessa enemmän kuin esim. korva-, nenä- ja kurkkutautien osastolla

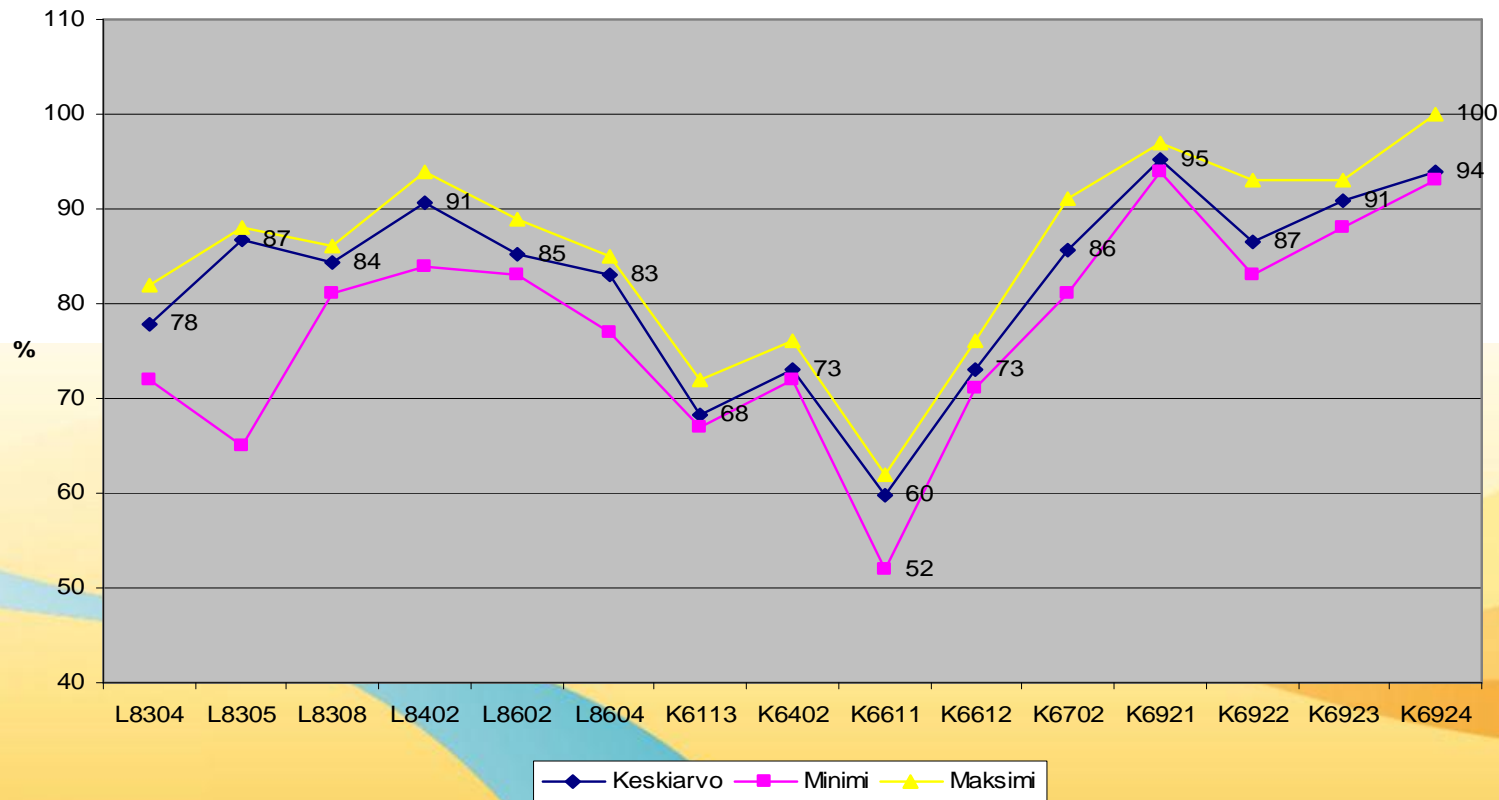
Yhden potilaan saama hoitotyön keskimääräinen työpanos hoitojaksoa tai käyntiä kohden

Sairaanhoidtajien nettotyötuntien prosenttiosuus hoitotyön nettotyötunneista osastoittain

- Yksikön oman henkilöstön tekemät nettotyötunnit
- Osaston toiminta ratkaiseva – asiantuntijataso
- Keskiarvoprosentti osastoittain on 82

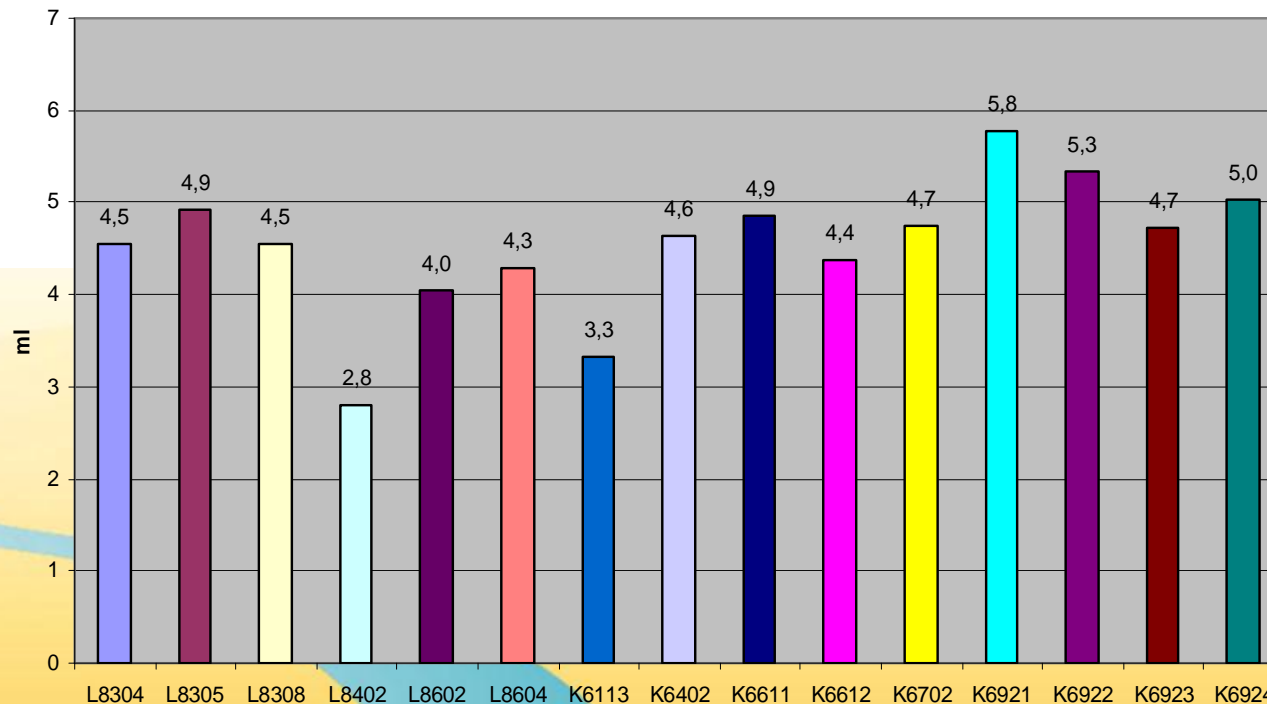
Sairaanhoidtajien nettotyötuntien prosenttiosuus hoitotyön nettotyötunneista osastoittain

Yksiköiden käsihuuhteen keskimääräinen käyttö per nettohoitotyön tunti (ml)

- Tiedot vuodelta 2009, miten paljon käsihuhdetuotteita tilattiin kuukausittain osastoille
- 40 -60 % infektioista saa alkunsa potilaan omasta mikrobifloorasta – ei vaikutusmahdollisuutta
- Käsihuuhteen käyttömäärään liittyy esim. omaisten käyttämä osuus

Yksiköiden käsihuuhteen keskimääräinen käyttö per nettohoitotyön tunti (ml)

HOITOTYÖN HENKILÖSTÖVOIMAVAROJEN HALLINTA (VeTeHH)

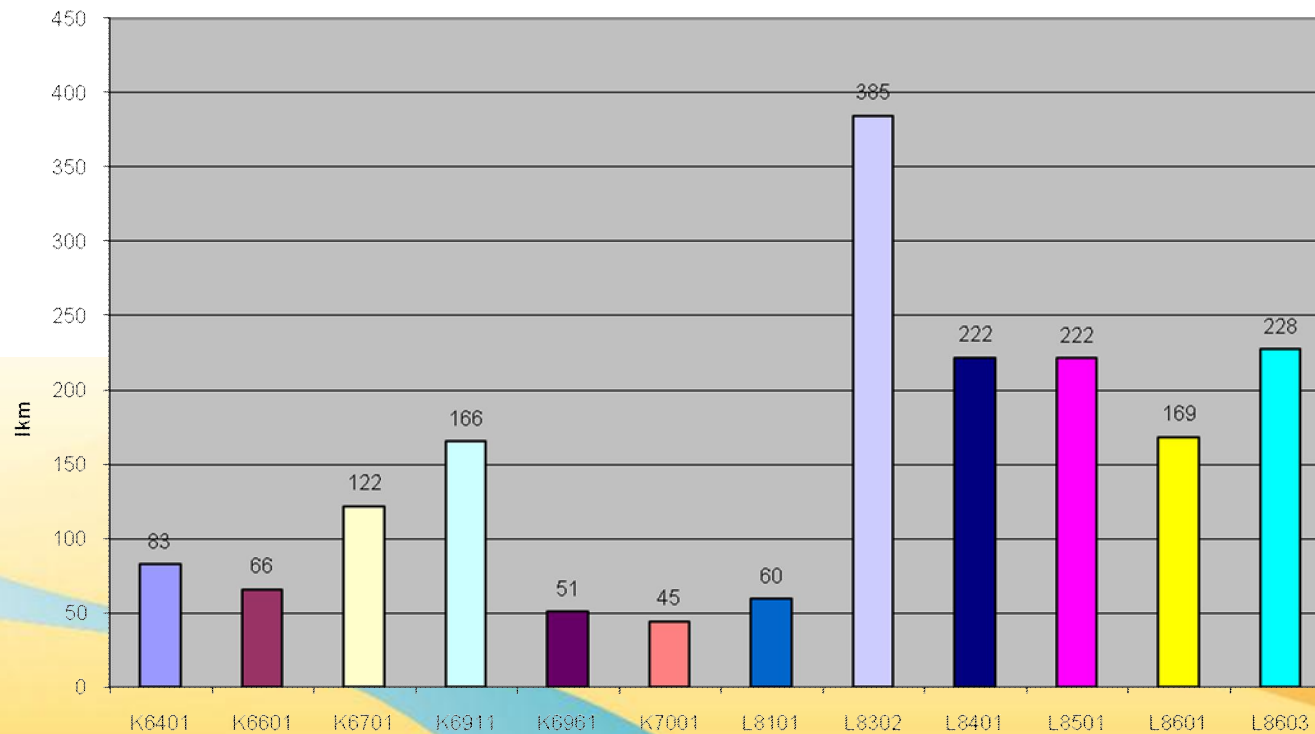
Satakunnan sairaanhoitopiirin somaattiset poliklinikat, jotka mukana tunnuslukukeräyksessä

Poliklinikan koodi	Poliklinikan nimi	Sulku	Huomioitavaa	Hoitohenkilöstö
L8101	Hammas-, suu- ja leukasairauksien pkl		SK=Satakunnan keskussairaala	1 sh, 1 suuhyg., 1 hh
L8302	Kirurgian pkl		SK	10 sh (joista 1 oh), 2 lvm, 1 ft, 2 ph
L8401	Korva-, nenä- ja kurkkutautien pkl		SK	4 sh
L8501	Silmätautien pkl		SK	6,5 sh
L8601	Naistentautien pkl		SK	7 sh
L8603	Äitiyspkl		SK	3,5 klö, 1 ph
K6401	Keuhkosairauksien pkl	keuhkopkl RAS 1.6.-2.8.2009, 28.12.2009	SK M2, SK A4:n ja RAS:n pkl:toiminnot	6 sh, 1 ph
K6601	Lastentautien pkl	21.12.-31.12.2009	SK	10 sh (joista 1 oh)
K6701	Neurologian pkl		SK M1 ja RAS:n pkltoiminnot	5 sh
K6911	Sisätautien pkl		SK	10 sh (joista 1 oh), 1 jalkaterapeutti
K6961	Reumatautien pkl		PKL + Osastohoito	3 sh
K7001	Syöpätautien pkl		SK	11 sh (joista 1 oh)

Ensikäyntien lukumäärä keskimäärin kuukaudessa yksiköittäin

- Poliklinikan koko ja toiminta-alue huomioitava, esim. operatiiviset poliklinikat ovat toiminnaltaan ”nopeatempoisia” kuin konservatiiviset poliklinikat
- Poliklinikkakäynnin erilaisuus ja rakenne huomioitava
- Ei vertailumahdollisuutta

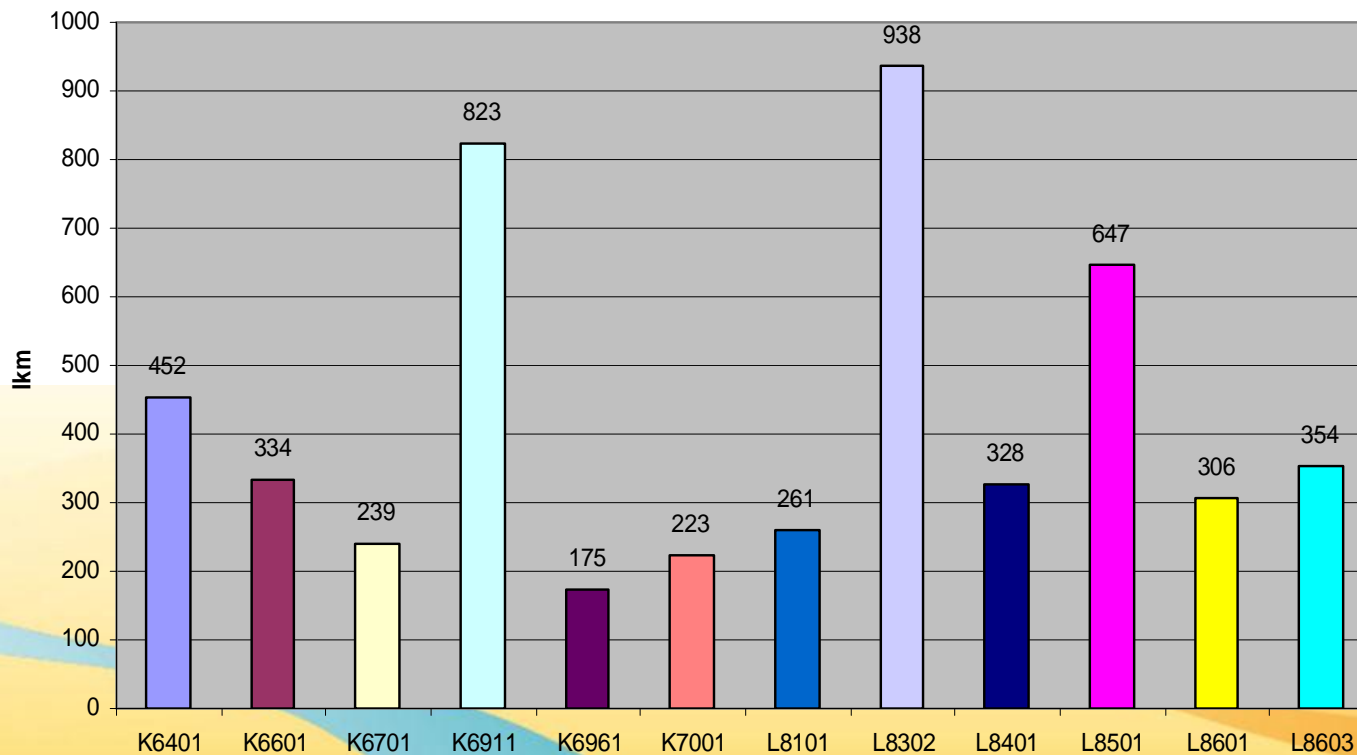
Ensikäyntien lukumäärä keskimäärin kuukaudessa yksiköittäin

Uusintakäyntien lukumäärä keskimäärin kuukaudessa yksiköittäin

- Sisätautien ja kirurgian poliklinikalla uusintakäyntejä runsaasti – esim. poliklinikan koko vaikuttaa
- Poliklinikan ”kulttuurilla” vaikutusta uusintakäyntien määrään

Uusintakäyntien lukumäärä keskimäärin kuukaudessa yksiköittäin

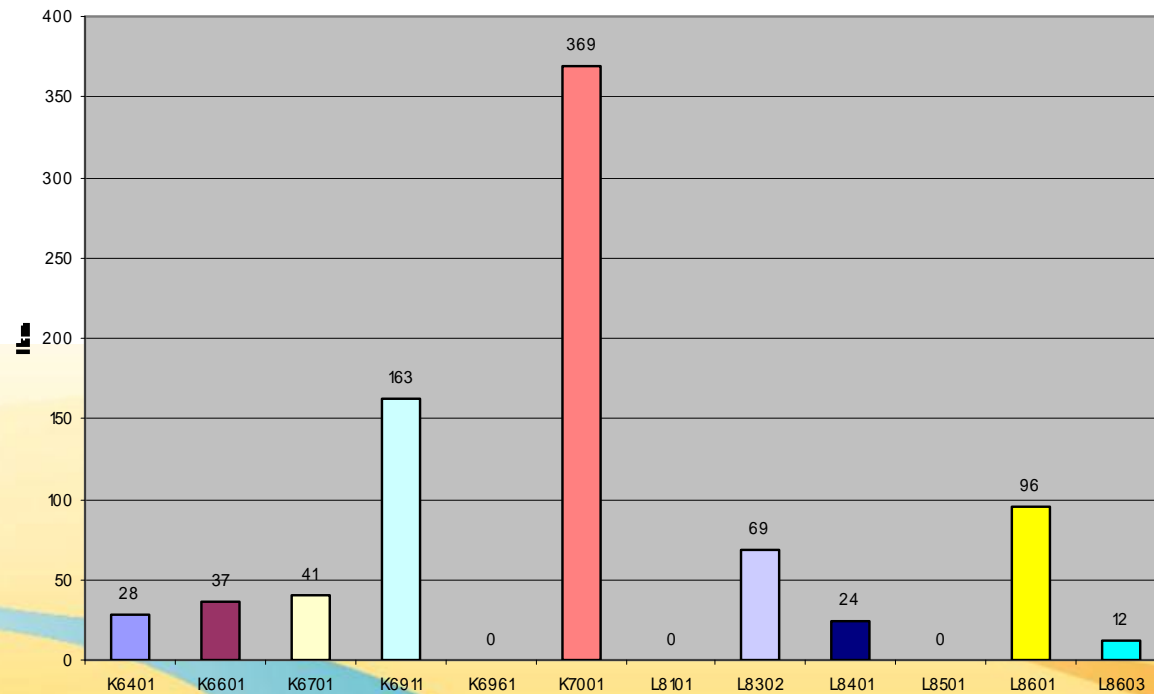

Sarjahoitokäyntien lukumäärä keskimäärin kuukaudessa yksiköittäin

- Suuret sarjahoitokäyntimäärät esim. syöpätautien poliklinikalla – hoidon luonne vaikuttaa

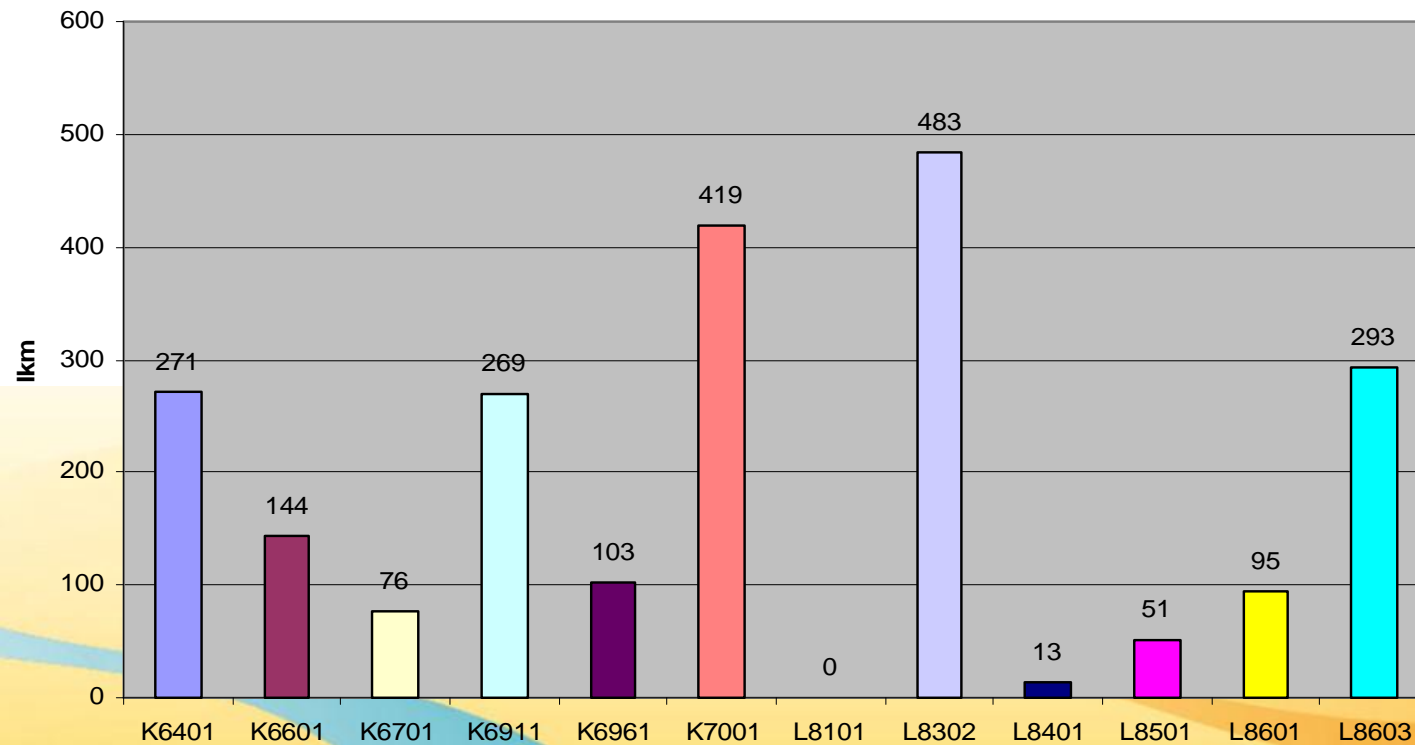
Sarjahoitokäyntien lukumäärä keskimäärin kuukaudessa yksiköittäin

Hoitajavastaanottojen keskimääräinen lukumäärä yksiköittäin v. 2009

- Hoitajavastaanottoja kehitetty ja toimintaan jo sisältyy esim. kirurgian ja neurologian poliklinikka ja äitiyspoliklinikka
- Hoitajavastaanottoja tietoisesti kehitetty ja lukumäärä on lisääntynyt v. 2009 jälkeen

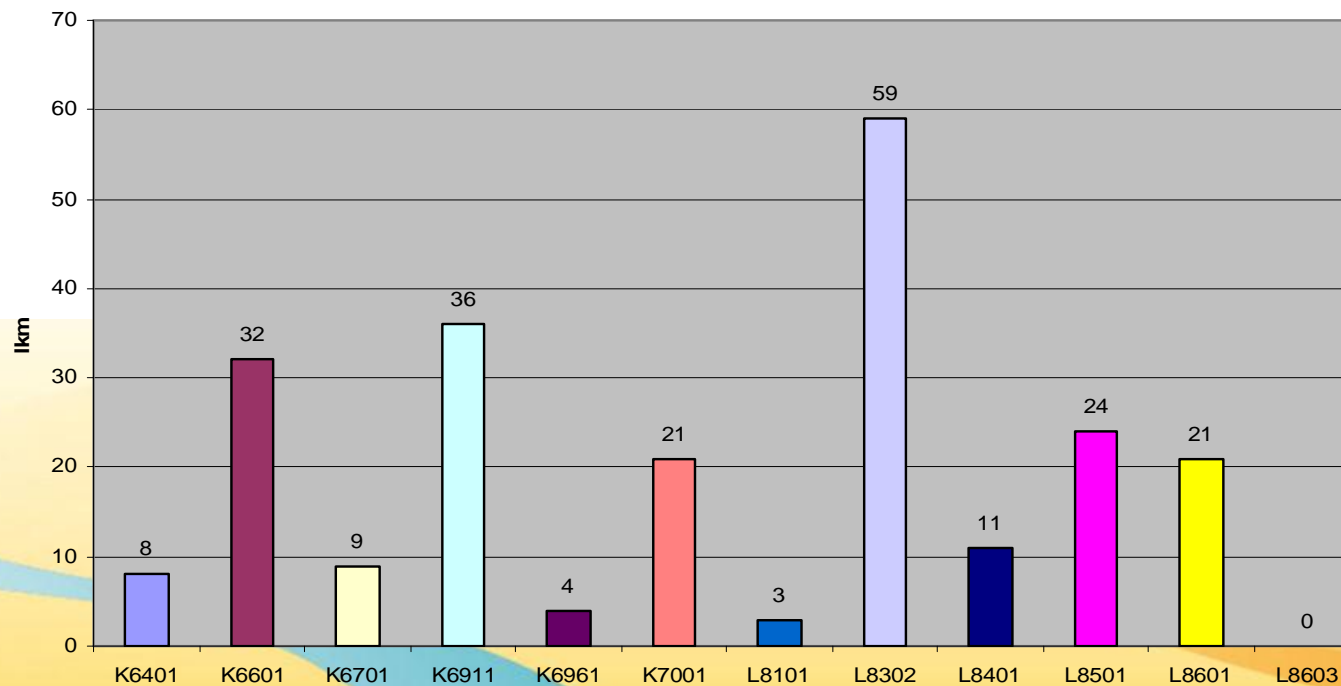
Hoitajavastaanottojen keskimääräinen lukumäärä yksiköittäin v. 2009

Poliklinikoiden 1-3 päivän sairauspoissaolojen lukumäärä vuoden aikana

- Huomioitava poliklinikan koko
- Vaikeuttavat toiminnan suunnittelua ja lisäävät samassa vuorossa olevan henkilöstön työtä
- Hyvä mittari pitkällä aikavälillä

Poliklinikoiden 1-3 päivän sairauspoissaolojen lukumäärä vuoden aikana

Haasteet hoitotyön johtamiselle

- Kirjaaminen
- Tilastointi
- Toimintojen jatkuva kehittäminen ja uudistaminen
- Moniammatillisuuden yhteensovittaminen – henkilöstöresurssointi
- Kokonaisuuksien hallinta

Tulevaisuus

- Hoitoisuusluvut ovat käytettävissä vuodeosastotunnuslukuina
- Keikkalaisten määrittäminen yksiköittäin
- Täydennyskoulutusmittareiden täsmentäminen yksikkökohtaisesti
- Kirjaamisen tehostaminen
- Tilastoinnin tehostaminen

Kiitos mielenkiinnosta!

Piia Astila-Ketonen
Projektisuunnittelija, TtM
Satakunnan sairaanhoitopiiri
VeTeHH – ja VeTeTH-
osahankkeet

piia.astila-ketonen@satshp.fi

044 7077886

www.vete.fi

